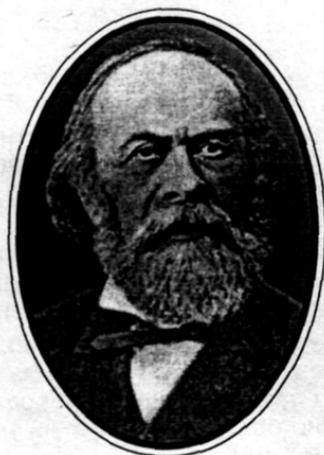

Министерство образования и науки Украины
Одесский национальный университет им. И. И. Мечникова
биологический факультет

МАТЕРИАЛЫ
ЮБИЛЕЙНОЙ НАУЧНОЙ КОНФЕРЕНЦИИ
СТУДЕНТОВ, АСПИРАНТОВ И МОЛОДЫХ УЧЕНЫХ,
ПОСВЯЩЕННОЙ 180-ЛЕТИЮ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ
Л. С. ЦЕНКОВСКОГО
(г. Одесса, 28 марта - 1 апреля 2003 г.)

Одесса 2003

ЛИШАЙНИКИ РОДУ *CALOPLACA* TH. FR. КАРАДАЗЬКОГО ПРИРОДНОГО ЗАПОВІДНИКА

Ходосовцев О.Є., Ходосовцева Ю.А.
Херсонський державний університет, кафедра ботаніки

Карадазький природний заповідник розташований у південно-східній частині Кримського півострова. Його ландшафт – це залишки величюного вулканічного масиву юрського періоду, до якого підходять степи рівнинного Криму. Клімат Карадагу є перехідним від субсередземноморського до помірно теплого, сухого, характерного для степової частини Криму (Природа Карадага, 1989; Заповідники 1999).

Лишайники Карадазького заповідника вивчалися в різні роки кінця ХХ століття А.М. Окснером, Є.Г. Копачевською, Н.Г. Безніс, О.Д. Тарасовою та Г.Ю. Толпишевою, С. Я. Кондратюком, О.Є. Ходосовцевим (Безніс, Копачевская, 1982; Копачевская, 1984, 1986; Окснер, 1956, 1968, 1993; Окснер, Кондратюк, 1993; Окснер, Копачевська, 1959; Тарасова, Толпышева, 1978; Ходосовцев, 2002). Аналіз літературних джерел свідчить про зростання на території заповідника всього 14 видів з роду *Caloplaca*.

Під час польових досліджень у вересні 2000 р. та жовтні 2001 р. нами була зібрана колекція лишайників з різних частин Карадазького природного заповідника. Зразки відбирались біля основи скелі Левінсона-Лесінга, в західній частині хребта Карагач, у східній частині хребта Хоба-Тепе, на г. Свята та Сюрю-Кая, в Тумановій балці, на вапняках хребта Беш-Таш. Ідентифікація видів проводилась в лабораторії біорізноманіття та екологічного моніторингу Херсонського державного університету та в лабораторії ліхенології Інституту ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України. Зразки лишайників зберігаються в гербарії Херсонського державного університету (KHER).

В результаті досліджень нами було ідентифіковано 42 види роду. Новими для заповідника виявились 28 видів. На вулканічних гірських породах зросло 16 видів, з них найчастіше зустрічались *C. aractina* (Fr.) Häyrén, *C. crenularia* (With.) J. R. Laundon, *C. flavescens* (Huds.) J. R. Laundon, *C. cfr. scotoplaca* (Nyl.) H. Magn. Поодинокі були відмічені *C. cerinoides* (Anzi) Jatta, *C. fuscoatroides* J. Steiner, *C. microthallina* (Wedd.) Zahlbr. Карбонатні гірські породи колонізувало 17 видів, серед яких звичайними видами були *C. alociza* (A. Massal.) Mig, *C. marmorata* (Bagl.) Jatta, *C. saxicola* (Hoffm.) Nordin, *C. variabilis* (Pers.) Müll. Arg. Рідше зустрічались *C. glomerata* Arup, *C. lactea* (A. Massal.) Zahlbr., *C. subochracea* (Wedd.) Werner, *C. transcaspica* (Nyl.) Zahlbr. Серед епіфітів, що зростали на корі *Quercus pubescens* та *Juniperus excelsa*, було знайдено 8 видів. Одним із звичайних видів був *C. ferruginea* (Huds.) Th. Fr. Види *C. aegaticae* Giralt, Nimis & Poelt, *C. chlorina* (Flot.) H. Olivier, *C. cerinelloides* (Erichsen) Poelt, *C. ulcerosa* Coppins & James спорадично зустрічались у межах заповідника. Три види лишайника – *C. grimmiae* (Nyl.) H. Olivier, *C. inconspexa* (Nyl.) Zahlbr. та *C. polycarpa* (A. Massal.) Zahlbr. зростали поверх інших накипних літофільних лишайників.

В цілому, різноманіття карбонатних осадових та ефузивних вулканічних гірських порід, разом із ксерофітними лісовими угрупованнями привело до формування унікального комплексу видів роду *Caloplaca* на території заповідника.